

An toàn khu An Bình

Thanh Vân

Huấn luyện thực binh địa hình trọng yếu Khu vườn mật xã An Bình Ảnh: Tô Vũ

Hiện nay, phường An Bình (xã An Bình cũ) nằm ở phía Tây Nam quận Ninh Kiều, phía Đông giáp phường An Khánh và phường Hưng Lợi; phía Tây giáp xã Mỹ Khánh (huyện Phong Điền) và phường Long Tuyền (quận Bình Thủy); phía Nam giáp phường Lê Bình (quận Cái Răng); phía Bắc giáp phường An Khánh. Phường An Bình có diện tích tự nhiên 721,3 ha, địa bàn chia thành 08 khu vực với 61 tổ tự quản, dân số 28.486 người với 7.483 hộ gia đình.

Suốt hai cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp và đế quốc Mỹ, Chi bộ Đảng, quân và dân xã An Bình luôn luôn vững tin, một lòng một dạ theo Đảng; kiên cường bám trụ, anh dũng chiến đấu, chấp nhận mọi gian khổ và hy sinh; là căn cứ cách mạng vững chắc của Khu ủy, Tỉnh ủy và Thành ủy.

Trong cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp xâm lược, Khu ủy Tây Nam Bộ nhận thấy Cần Thơ có vị trí chiến lược đặc biệt quan trọng, là trung tâm đầu não của địch, là cửa ngõ của miền Tây nên thực dân Pháp đã đặt bộ máy chính trị, quân sự chỉ huy chung cho toàn miền. Do đó, Khu ủy Tây Nam Bộ quan tâm chỉ đạo, chủ trương đưa cán bộ và lực lượng vũ trang trở lại các địa phương hoạt động vũ trang tuyên truyền, hỗ trợ gây dựng lại cơ sở cách mạng, cơ sở Đảng để khôi phục lại phong trào cách mạng, đẩy mạnh cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp.

Vào tháng 4/1946, tại Ngang Dừa (tỉnh Bạc Liêu), đồng chí Phan Trọng Tuệ, Chính trị bộ, Chủ nhiệm Khu bộ Khu 9 giao nhiệm vụ cho các đồng chí Hoàng Hà, Trần Nhật Quang, Nguyễn Văn Vĩ trở về Cần Thơ tổ chức “Sát Gian Đảng” để trừ gian, diệt tề, xây dựng lực

lượng vũ trang, tổ chức giết súng địch để trang bị cho bộ đội. Sau đó tổ chức này đã tìm các bạn bè cũ, người quen để phát triển cơ sở ở nội ô và vùng ven của thành phố Cần Thơ, trong đó có vùng Đâu Sấu, làng An Bình. Ngoài ra, ở thị xã Cần Thơ, các đơn vị Tình báo đội, Tình báo Xung phong hoạt động rất mạnh; nhất là khu vực Đâu Sấu làm cho hậu phương của địch rối loạn, hoang mang. Đến năm 1948, vùng Đâu Sấu, Rau Răm của làng An Bình và các vùng ven được giải phóng, áp sát thị xã Cần Thơ.

Trong suốt cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp xâm lược, được sự lãnh đạo và giúp đỡ trực tiếp của Khu ủy khu 9, Tỉnh ủy Cần Thơ; cùng với nỗ lực phấn đấu của Đảng bộ, quân và dân thị xã Cần Thơ; trong đó có đóng góp lớn lao của của nhân dân xã An Bình là nguồn sức mạnh để Đảng bộ và nhân dân thị xã cùng cả nước đánh thắng thực dân Pháp xâm lược.

Bước vào cuộc kháng chiến chống đế quốc Mỹ xâm lược, địch xem Lộ Vòng Cung là vành đai phòng thủ mà địch cố sống chết giữ cho bằng được để bảo vệ thành phố Cần Thơ, bảo vệ cơ quan đầu não vùng IV chiến thuật của Mỹ - Ngụy. Tại Lộ Vòng Cung, địch đã đóng trên 100 đồn bót và sử dụng không quân, pháo binh, kể cả máy bay ném bom B57, ngày đêm đánh phá ác liệt và rải chất độc hóa học làm trụi cây lá.

Về phía ta, Lộ Vòng Cung, trong đó có xã An Bình được Quân Khu 9 và Tỉnh ủy coi đó là nơi tập kết lực lượng, là bàn đạp tiến công vào thành phố Cần Thơ và các khu vực quân sự của Mỹ - Ngụy như: sân bay Trà Nóc, sân bay Lộ Tế, căn cứ Hải quân, Bộ Tư lệnh vùng IV chiến thuật... Qua nhiều giai đoạn phát triển của lịch sử, nhất là trong hai cuộc

kháng chiến chống thực dân Pháp và đế quốc Mỹ nên xã An Bình chia ra phần lớn cho nội ô thành phố, diện tích còn lại của xã chỉ hơn 8 km². Địa thế chằng chịt bởi 4 con rạch lớn: Đâu Sấu, Cái Sơn, Rau Răm, Bà Bộ và 9 con rạch nhỏ có 16 ngọn tẻ ra nhiều phía. Nhờ địa thế chằng chịt mà phong trào du kích ở ven thành phố phát triển thuận lợi. Rạch liên rạch, vườn nối tiếp vườn, tạo thành địa hình khá tốt cho nhiều mũi ra vào nội ô. Với vị trí chiến lược đó, An Bình là hậu phương gần của thành phố Cần Thơ. Cán bộ, bộ đội bám trụ hoặc xuất phát vào Cần Thơ hầu hết là ở An Bình.

Đặc biệt, tháng 1/1968, chuẩn bị cho cuộc Tổng tiến công và nổi dậy Tết Mậu Thân, Thành ủy Cần Thơ cử một số cán bộ lãnh đạo Thành ủy đã vào nội ô nghiên cứu tình hình. Ngoài ra, các cán bộ biệt động từ căn cứ An Bình được đưa vào nội ô nắm địa bàn, đi thực địa căn cứ quân sự của địch, tìm đường dẫn lực lượng ta từ bên ngoài vào các mục tiêu trong thành phố. Ban Chỉ huy khởi nghĩa trọng điểm 1 đã chọn khu Vườn Mận (xã An Bình), nhà ông Lê Văn Tiểu (trước đó là căn cứ của Đội Biệt động thành) nơi có địa thế hiểm yếu trong lòng Lộ Vòng Cung để xây dựng căn cứ làm chỉ huy sở. Tại đây, hàng ngày cán bộ nội thành ra báo cáo với lãnh đạo và nhận chỉ thị hành động trong những ngày Tổng tiến công và nổi dậy Tết Mậu Thân năm 1968. Ngoài Chỉ huy sở, Ban Chỉ huy mặt trận còn xây dựng các trạm phẫu thuật tiền phương thuộc Tiểu đoàn 307, Tiểu đoàn 309, Tiểu đoàn 303.

Ban Chỉ huy Tổng tiến công và nổi dậy Xuân Mậu Thân 1968 đã chấp hành nghiêm chỉnh Chỉ thị, Nghị quyết của Trung ương và Trung ương Cục miền Nam với tinh thần quyết chiến, quyết

thắng rất cao. Các đồng chí lãnh đạo đã biết dựa vào dân, xây dựng Căn cứ Vườn Mận ở xã An Bình nằm trong Lộ Vòng Cung làm nơi bám trụ vững chắc để chỉ đạo chiến dịch suốt 60 ngày đêm (trước, trong và sau Tết Mậu Thân). Để kịp thời động viên tinh thần cán bộ, đảng viên, ngày 9/11/1968, Tỉnh ủy Cần Thơ đề nghị Khu ủy Tây Nam Bộ tặng thưởng Huân chương Giải phóng hạng I cho 28 xã, thị trấn, trong đó có xã An Bình.

Sau Mậu Thân 1968, địch triển khai kế hoạch “Bình định nông thôn”, “Bình định cấp tốc”. Trong hoàn cảnh vô cùng khó khăn đó, quân và dân An Bình nêu cao tinh thần tự lực, tự cường, dũng cảm, sáng tạo, không ngại hy sinh, mưu trí đánh địch. Nhân dân xã An Bình luôn mưu trí, gan dạ, đùm bọc, che giấu và nuôi chứa cán bộ, cung cấp tin tức, tình hình địch cho các lực lượng cách mạng; đặc biệt, Căn cứ Vườn Mận có địa hình hiểm yếu nên là một căn cứ vững mạnh, tồn tại trong suốt cuộc kháng chiến chống Mỹ.

Vào tháng 9/1970, địch tràn vào căn cứ vườn Mận, xã An Bình. Qua 6 ngày đêm, lực lượng Biệt động thành phố Cần Thơ đã chiến đấu rất kiên cường và anh dũng, đánh bật nhiều đợt tiến công của địch vào căn cứ, buộc chúng phải rút lui và căn cứ vườn Mận vẫn tồn tại an toàn...

Trong những năm 1971 - 1973, địch đánh phá và gom dân lập ấp chiến lược theo Quốc lộ 4 (nay là Quốc lộ 1) và Lộ Vòng Cung, địch kềm kẹp rất gắt gao, vơ vét lúa gạo, bắt thanh niên đi lính, bắt bố nhân dân đưa đi tù đày,... Lòng căm thù địch của nhân dân ngày càng cao, nên liên tiếp diễn ra các cuộc đấu tranh, nhất là nhân dân ấp Lợi Dũ, Lợi Nguyên đã đốt thẻ căn cước, chống địch xét nhà, đòi về quê cũ làm ăn,... Cuộc đấu tranh của nhân dân ta quyết liệt, cộng với lực

lượng vũ trang ta hoạt động khá mạnh, buộc địch phải nhượng bộ, dân ta bung về ruộng vườn cũ.

Suốt 21 năm kháng chiến chống Mỹ, cứu nước quân và dân An Bình đã trải qua biết bao nhiêu gian khổ hy sinh, chiến đấu giằng co ác liệt với địch. Thế nhưng đất An Bình rất là hào kiệt, dân An Bình thật là dũng cảm. Nếu tính từ năm 1965 đến năm 1975, toàn xã có 148 người bị tù, riêng ấp Lợi Nguyên có 394 nóc gia thì có 402 lượt bị ở tù vì “tội” yêu nước; 125 gia đình liệt sĩ, riêng ấp Lợi Nguyên có 75 gia đình liệt sĩ; 28 gia đình có từ 3 con thoát ly đi làm cách mạng; 122 đồng chí cán bộ trưởng thành từ xã An Bình; 205 gia đình nuôi chứa cách mạng. Nhân dân trong xã đã xây dựng 108 hầm bí mật trong nhà, 45 hầm bí mật ngoài vườn, 25 hầm cất giấu vũ khí. Ngoài ra, nhân dân còn hiến cho cách mạng 08 ngôi nhà, 25 ghe và 166 tấn lúa.

Trong số những người dân chí cốt ở xã An Bình, đặc biệt có bà Lê Thị Quyền có 13 con cháu đi theo cách mạng; ông Lê Văn Huấn có 5 con trai theo cách mạng và tất cả đều hy sinh; gia đình ông bà Hai Tiểu hết lòng vì Đảng mà hy sinh. Nhà ông là nơi Chỉ huy sở của Khu 9 lúc Tổng tiến công và nổi dậy Tết Mậu Thân năm 1968. Ngoài việc đồng tình và tạo mọi điều kiện tốt cho cách mạng xây dựng khu căn cứ ngay trên khu vườn Mận nhà mình, ông bà Hai Tiểu còn dành dụm từng lon gạo, đồng tiền, hạt muối để nuôi bộ đội suốt mấy năm liền. Để bảo vệ cách mạng, bà Hai Tiểu đã ngã xuống trước họng súng của địch.

Chết chóc, tù đày, gian truân nhưng Chi bộ xã An Bình không một ngày ly hương. Lúc quá ác liệt, chi bộ còn 3 đồng chí hoạt động bất hợp pháp, ban ngày chỉ ở dưới hầm và đứt liên lạc với trên nhưng

các đồng chí vẫn bám dân hoạt động. Lúc cao nhất chi bộ có 34 đảng viên bất hợp pháp, luôn luôn bám dân và tất cả đều cầm vũ khí. Nơi này là cái nôi của đơn vị biệt động thành, nơi sản sinh ra Đơn vị 823 (biệt động) với 15 đồng chí rút ra từ du kích xã An Bình.

Từ lòng đất mẹ An Bình đã sản sinh ra những người con anh hùng như: Nguyễn Văn Trường (Trường Sơn), Trần Vĩnh Kiệt (Năm Đức), Nguyễn Thị Hồng (Hai Vân) và biết bao liệt sĩ đã ngã xuống tô thắm truyền thống vẻ vang của xã An Bình. Toàn xã có 31 Bà mẹ Việt Nam Anh hùng. Nhân dân An Bình đã góp phần không nhỏ trong chiến thắng 1975 giải phóng Miền Nam, thống nhất nước nhà.

Sau ngày đất nước thống nhất, phát huy truyền thống cách mạng của quê hương, nhân dân An Bình chung tay khắc phục khó khăn, dựng xây quê hương ngày càng giàu đẹp. Tình hình kinh tế, xã hội trên địa bàn phường không ngừng phát triển. Nhiều công trình, dự án trên địa bàn phường được triển khai thực hiện và đưa vào sử dụng. Kinh tế, xã hội định hướng phát triển theo cơ cấu “Thương mại, dịch vụ và du lịch”, trên địa bàn phường hiện có trên 350 cơ sở kinh doanh mua bán. Lĩnh vực thương mại, dịch vụ và kinh tế hộ cá thể phát triển mạnh, đa dạng về ngành nghề, chợ An Bình phục vụ tốt nhu cầu mua bán của nhân dân. Sản xuất công nghiệp - tiểu thủ công nghiệp phát triển ổn định góp phần đẩy mạnh tốc độ tăng trưởng kinh tế của phường. Tình hình an ninh chính trị, trật tự an toàn xã hội được giữ vững ổn định, hệ thống chính trị thường xuyên được quan tâm củng cố kiện toàn. Mạng lưới trường học có đủ các cấp học từ Mầm non, Tiểu học đến Trung học cơ sở, Trung học phổ thông và

Đại học, đảm bảo tốt công tác dạy và học trên địa bàn phường.

Tình hình dân tộc, tôn giáo trên địa bàn ổn định. Toàn phường hiện nay có 98 hộ dân tộc thiểu số (có 247 nhân khẩu gồm: Hoa, Khmer, Êđê); Đồng bào dân tộc đoàn kết, thực hiện tốt chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước. Có 06 cơ sở thờ tự trên địa bàn (chùa Tùng Thiên, chùa Giác Quảng, chùa Giác Thiên, chùa Ông, Chùa Liên Trì và Nhà thờ An Bình).

Hiện nay, phường An Bình tiếp tục triển khai thực hiện các nhiệm vụ nhằm giữ vững và nâng chất danh hiệu “Phường đạt chuẩn văn minh đô thị”; hệ thống thiết chế văn hóa, thường xuyên được củng cố, nâng chất, đáp ứng tốt yêu cầu nhiệm vụ; triển khai thực hiện tốt phong trào “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa” gắn với việc xây dựng nếp sống văn minh đô thị, đã vận động 100% hộ dân đăng ký thực hiện các tiêu chuẩn “Gia đình văn hóa”.

Trong những ngày đầu năm 2025, gần 50 năm sau này giải phóng Miền Nam, thống nhất đất nước, để ghi nhận những đóng góp to lớn của Đảng bộ, chính quyền, quân và dân xã An Bình trong hai cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp và đế quốc Mỹ, Thủ tướng Chính phủ đã ra Quyết định số 241/QĐ-TTG ngày 04/02/2025 “về việc công nhận xã an toàn khu tại thành phố Cần Thơ”. Vinh dự này càng góp phần tăng cường công tác tuyên truyền, giáo dục truyền thống yêu nước, đấu tranh cách mạng dưới sự lãnh đạo của Đảng cho thế hệ trẻ An Bình hôm nay và mai sau.